

## ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΤΗ ΖΩΗ

Ἡ τέχνη ὅλη δὲν εἶναι παρὰ ἡ ἔκφρασις τοῦ «ἐγὼ» τοῦ καλλιτέχνου. Εἶνε κάποιος τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ὁ ποιητής, ἡ ὁ ζωγράφος, ἡ ὁ μουσικός θὰ ἐξωτερικεύουν τὸν ἑαυτό τους. Καὶ ἡ ζωὴ εἶνε ἴδια κάποιος τρόπος ἔκφρασεως τοῦ «ἐγὼ» τοῦ καλλιτέχνου εἶνε μία τέχνη καὶ ἡ ζωή.

— Τὸ ἔργο ἑνὸς καλλιτέχνου εἶναι ἡ ἐπαλήθευσις τῆς ζωῆς του καὶ ἡ ζωὴ του εἶνε ἡ ἐπαλήθευσις τοῦ ἔργου του.

— Ὁ «ἀτομισμός» εἶνε σὰν μιὰ ἀπαλὴ σκιά ποῦ περνάει μέσ' ἀπ' ὅλο τὸ ἔργο καὶ μέσ' ἀπ' ὅλη τὴ ζωὴ καὶ τὰ χαρακτηρισίζει.

— Σ' ἓνα ἔργον τέχνης ὅπως καὶ σὲ μιὰ ζωὴ δὲν πρέπει νὰ προσέχωμε μόνο εἰς τὸ τί ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ὑπάρχει.

— Ὁ καλλιτέχνης εἶναι ἄνθρωπος ποῦ αἰσθάνεται τὰς σκέψεις του καὶ ποῦ σκέπτεται τὰ αἰσθηματά του. Ἐστὶ μόνο μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐξωτερικεύσῃ τὸν ἑαυτόν του.

— Καὶ τὸ νὰ δείξῃ κανεὶς κάτι μὲ τὴν ἀληθινὴν του μορφήν εἶναι κάποιος τρόπος δημιουργίας.

— Ὅταν ἓνας καλλιτέχνης κάνει κάποιον ἥθικὸν παράπτωμα δὲν θὰ ποῦν πῶς αὐτὸς κατεβαίνει ὡς αὐτὸ τὸ ἐπίπεδον, ἀλλὰ πῶς τὸ ἥθικὸν παράπτωμα ἀνεβαίνει ὡς τὸ ἐπίπεδον τοῦ καλλιτέχνου.

— Γιὰ παραδοξολογίες δὲν μιλοῦν παρὰ μόνον οἱ ἀκαλλιέργητοι ἄνθρωποι· γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος δὲν ὑπάρχουν παρὰ λογικὰ καὶ παράλογα πράγματα. Ἡ ἀλήθειες ποῦ παρουσιάζονται στὸ πλήθος γιὰ πρώτην φορὰν ὀνομάζονται συνήθως παράδοξα.

— Ἡ ποίησις εἶναι «ζωγραφιὰ ποῦ μιλεῖ» μὲ τὴν μουσικὴν τῶν λέξεων.

— Ἐνα ποίημα δὲν εἶνε παρὰ τὸ ξεχείλισμα τοῦ αἰσθηματος τοῦ ποιητοῦ.

— Ἡ σχέσις ποῦ ὑπάρχει μεταξὺ ζωῆς καὶ τέχνης ὑπάρχει καὶ μεταξὺ τέχνης καὶ κριτικῆς.

— Οἱ κριτικοὶ ξεχνοῦν συνήθως πῶς δὲν βλέπει κανεὶς ὅ,τι δὲν νοιώθει.

ΜΑΝ. ΜΑΓΚΑΚΗΣ

## ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Διευπώθη πρότασις ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Σ. Λάμπρου, ὅπως πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς 100τῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐλευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος ἀναγράφεται ἐτησίως ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ποσὸν 30,000, ἵνα μετὰ δεκαετῶν συμπληρωμένων 300,000 κατορθωθῇ εἰς ἀντάξιον πανηγυρισμὸς, ὃχι μόνον διὰ λόγων, ἀλλὰ καὶ διὰ μνημείων. Ἡ ἰδέα τῆς ἀπὸ τοῦδε ἐργασίας πρὸς πανηγυρισμὸν, ἣτις ὀφείλεται εἰς τὸν Βέλγον κ. Plomdeur, διὰ τῆς «Πανακοθήκης» πρὸ τετραετίας προτείναντα τὴν «γκαίρον» προπαρασκευήν, ἐνισχύεται οὕτω σημαντικῶς. Κατὰ τὸν κ. Λάμπρου ἐπὶ τῷ Ἰωβιλαίῳ δύο νὰ ἀνεγερθῇ ἐν Ἀθήναις μεγαλοπρεπὲς Ἡρώον, περιλαμβάνον τὸς προτομὰς τῶν κυριωτέρων μορφῶν τοῦ Ἀγῶνος. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ πλήρους Λεξικοῦ τῆς Ἑλλην. γλώσσης ἐπιβάλλεται, ὡς καὶ ἡ ἐκδοσις βιβλιογραφίας πάντων τῶν ἑλληνιστῶν ἀπὸ τῆς Ἀνεξαρχίας καὶ ἐντεῦθεν ἐκδοθέντων βιβλίων.

\*

### Ἐκ Ρώμης.

Ἡ Διεθνὴς ἑκθέσις τῆς Ρώμης ὥρισεν ὡς τελευταίαν ἡμέραν παραδόσεως ἔργων τὴν 20ὴν Φεβρ. ἀντὶ τῆς 31ης Ἰανουαρίου ἕνεκα ὀπισθοδρομήσεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Μεγάρου τῆς ἐκθέσεως ὡς ἐκ τῶν τελευταίων βροχερῶν καὶ ὥρων· προμηνύεται πληθὺν ἔργων τοιοῦτη ὥστε ὁ ὑπάρχων χώρος δὲν ἀναλογεῖ οὔτε δι' ἓν ἔργον ἐκάστου καλλιτέχνου, ἐξ οὗ καὶ συζητεῖται ἡ προσθήκη δύο ἐτι αἰθουσῶν. Τὰ διάφορα περίπτερα δραστηρίως ἐτοιμάζονται· ἰδίως ἡ Ἀγγλία καὶ Οὐγγαρία ἐπιδεικνύουσι ζήλον ἀξιοπαρατήρητον.

Τὸ Βατικανὸν παντὶ σθένει καταγίνεται εἰς τὴν ματαίωσιν τῶν ἑορτῶν, ἐπιφέρον προσκόμματα ἐπὶ προσκομιμάτων ἡπείλῃς τελευταίως καὶ τὸ κλεισίμον τῶν Μουσείων του εἰς τὸ κοινὸν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἑορτῶν· ἀλλὰ τὸ κομμάτιον ὑπέδειξε εἰς τὴν αὐτοῦ Ἀγιότητα, ὅτι τὰ Μουσεία δὲν εἶναι ἰδιωτικοὶ θησαυροὶ αὐτοῦ, ἀλλ' εἶνε Ἰταλικὸς πλοῦτος καὶ συνεπὶς εἶναι

δικαίωμα τοῦ ἔθνους πανηγυρίζοντος ν' ἀνοίξῃ τὰς πύλας τῶν ἀριστουργημάτων του εἰς πάντας ἀδιακρίτως.

Αἱ πύλαι τῆς ὑδατογραφίας ἐν Ρώμῃ. Δὲν συνεπληρώθη εἰσὶν τὸ τρίτον ἔτος καθ' ὃ ἡ ἐπιτροπὴ τῆς ἐνιαυτοῦ ἐκθέσεως τῆς Ρώμης ἀπέρριψε τὴν ὑδατογραφίαν ὡς κλάδον μὴ ἀνταποκρινόμενον εἰς τὰς ἀξιώσεις μιᾶς σοβαρᾶς ἑκθέσεως. Ἡ αὐστηρὰ αὕτη ἀπόφασις τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς· πολὺ μακρὰν οὕσα τοῦ νὰ πιστεύῃ σοβαρῶς τοιοῦτον σκοπὸν, κυρίως ἤθελε νὰ πατάξῃ τοὺς ἐρασιτέχνους καὶ μικροκαλλιτέχνους ἐξετελείσαντας δι' αἰέτων ὑδατογραφίων, καὶ χάριν συμφεροντολογικοῦ σκοποῦ τὴν λεπτοτάτην αὐτὴν Τέχνην... Οἱ νέοι *acquarellisti* οἱ σοβαρῶς καταγινόμενοι εἰς τὴν ὑδατογραφίαν βαθὺν συνηθάνθησαν τὸ τραῦμα, ἀνέλαβον ὅθεν σοβαρὸν καὶ εὐγενὴ ὄγωνα τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ κλάδου αὐτοῦ τῆς τέχνης, ὑποδεικνύοντες διὰ τῶν ἔργων των τὴν διαφορὰν τὴν ἐνυπάρχουσαν μεταξὺ τῶν καπλήλων τῆς τέχνης καὶ τῶν σοβαρῶν καλλιτεχνῶν, καὶ οἱ κόποι των ἐτέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας διότι θὰ ἀνοιχθῶσι εἰς τὴν σοβαρὰν ὑδατογραφίαν αἱ πύλαι τῆς Διεθνούς ἑκθέσεως. Δὲν παρουσιάζει πλέον ἡ Τέχνη αὕτη, μόνον τὸ λεπτόν, διαφανὲς καὶ ἀπαλὸν τῶν γραμμῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν τοῦ χρωματισμοῦ καὶ τὴν ἀκριβείαν τῆς ἐκτελέσεως· δὲν θωπύει μόνον τὸν ὁφθαλμὸν, ἀλλὰ ἐπιβάλλεται διὰ τοῦ κλασικισμοῦ. Ἡ *campagnia Romana* ἀναπαρίσταται μ' ὅλην τὴν φυσικὴν καὶ ἱστορικὴν αἰγλήν της εἰς ἐραστίας ὑδατογραφίας μεγέθους ἐνὸς μέτρου καὶ περιπλέον. Ὁ κ. Carlandi κατ' ἐξοχὴν ὑδατογράφος, γνωστός εἰς ἅπαντα τὸν καλλιτεχνικὸν κόσμον, ἐξῆρε τὴν ὑδατογραφίαν εἰς ὑψηλὰ οὐράνια. Οἱ θαυμάσιοι πίνακές του ἐπὶ τριακονταετίαν ἤδη κομμοῦσι τὰς διαφόρους ἑκθέσεις· ἐν Ἀγγλίᾳ ἰδίως, ἔνθα τὸ ἥμισυ τοῦ βίου διερχεται περιπλέον ὁ κ. Carlandi, χαίρει φήμην ἐξόχου καλλιτέχνου. Ἐσχόν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ studio τοῦ κ. Carlandi. Εὐγενὴς καὶ χαρίεις, μοὶ ἐπέτρεψε, ἐφ' ὅσον ἤθελον, νὰ θαυμάσω τὰ ἀριστουργήματά του, παρέχων